

Abstrakt

Raně středověké meče z České republiky (9. – 10. století)

Meče poskytují cenné informace o technologiích, vojenství i společnosti raného středověku. Rozmanitost jílců a znaků na čepelích i proměny kovářských postupů z nich činí mimořádné nástroje jak pro chronologickou klasifikaci archeologických pramenů, tak ke srovnání hmotné kultury mezi jednotlivými oblastmi raně středověké Evropy. Disertační práce obsahuje souborné vyhodnocení nálezů raně středověkých mečů z České republiky pocházejících z období, ve kterém bylo zvykem ukládat zbraně do hrobů (9.–10. století). Objektivitu posouzení studovaného souboru zajistila podrobná revize, jejíž součástí byly u téměř všech exemplářů osobní dokumentace a zajištění rentgenových snímků. Přibližně třetina souboru byla analyzována metalograficky. Podrobné informace o mečích i stručné popisy nálezových okolností jsou shrnuty v katalogu, který je součástí předložené práce. Soubor z České republiky je vyhodnocen v kontextu evropských mečů, jejichž poznání je založeno na systematickém sběru a vyhodnocení dat. Hlavní částí studie je podrobná analýza tvaru, konstrukce a výzdoby jílců a čepelí (svářkový damask, značky a nápisy). Významné jsou zejména nové poznatky týkající se změn tvaru a kovářského zpracování čepelí, na jejichž základě byly na Moravě identifikovány specifické, inovativní typy čepelí. Analýza jílců potvrzuje úzké vazby většiny českých a moravských nálezů mečů na karolínské prostředí. Meče nalezené v České republice mohou vzhledem k možnostem přesnějšího časového ukotvení významně přispět k pochopení vývoje franských mečů v 9. a na počátku 10. století. Závěrečná část práce obsahuje stručné zhodnocení přínosu mečů pro dějiny raně středověkých společností Velké Moravy a Čech, které se opírá především o analýzu archeologických pramenů.